

ДОРОЖНІ ЗНАКИ — технічні засоби організації дорожнього руху. Є обов'язк. атрибутом усіх автомоб. доріг і вулиць насел. пунктів, призначених для руху транспорт. засобів. Сучасні Д. з. інформують усіх учасників дорож. руху про умови, режими, напрямки і маршрути руху, розташування об'єктів сервісу, майданчиків для відпочинку та визнач. місць. Д. з. з'явилися майже одночасно із появою перших автомобілів наприкінці 19 ст. Спочатку в багатьох країнах застосовували власні, відмінні від ін. Д. з., однак із розвитком міжнар. автотуризму, вантаж. і пасажир. перевезень виникла необхідність міжнар. упорядкування правил дорож. руху і Д. з. На першій Міжнар. конф. із регламентації дорож. руху (Париж, 1909) прийняте рішення про недопустимість використання щитів, ідентич. за формою дорож. покажчикам для позначення небезпеч. ділянок; рекомендовано встановлювати знаки за 250 м від небезпеч. ділянки таким чином, щоб щит знака розташовувався перпендикулярно до напрямку дороги, а не паралельно, як було до цього у багатьох країнах; затв. чотири знаки: «Нерівна дорога», «Деякі повороти», «Перехрещення із залізничним переїздом», «Перехрещення доріг». При цьому невирішеними залишилися питання щодо форми та кольору знаків. На наступ. конф., які відбулися у Парижі (1926, 1928), Женеві (1931, 1949) та Відні (1968), ухвалено низку пропозицій щодо систематизації Д. з., уніфікації їх розмірів, символіч. зображень, місця розташування, класифікації тощо. На конф. ООН у Відні 1968 прийнято Конвенції про дорож. рух та Д. з. і сигнали (у подальшому доповнені). Вони стали основою для розроблення вітчизн. норматив. документів із організації дорож. руху, зокрема Правил дорож. руху, затв. постановою КМ України від 10 жовтня 2001. Відповідно до Закону «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 нині в Україні здійснюють адаптацію норматив. бази з безпеки дорож. руху до вимог ЄС.

В Україні Д. з. поділяють на сім груп: попереджувал., пріоритету, заборонні, наказові, інформ.-вказівні, сервісу та додатк. інформації (таблички до Д. з.). За терміном дії розрізняють стаціонарні і тимчас. Д. з. Тимчас. знаки зазвичай встановлюють при виконанні ремонт. робіт, врахуванні сезон. особливостей руху, оформленні скоєної дорожньо-транспорт. пригоди,

наявності тимчас. недоліків в експлуатац. утриманні доріг, у зоні стихій. лиха. Залежно від характеру інформації, яку необхідно повідомити учасникам дорож. руху, застосовують знаки всіх груп. Тимчас. знаки розташовують на проїзній частині чи поряд з нею. В Україні Д. з., застосування яких зумовлене причинами тимчас. характеру, мають жовте тло або встановлені на щитах жовтого кольору (розміри щита повинні перевищувати розміри знака не менш, ніж на 0,1 м). Розміщення знаків, на яких необхідно зосередити увагу водіїв, також можливе на щитах із жовтою поверхнею, що відбиває світло. Д. з. можуть бути одно- та багатопозиц. зі змін. інформацією. Однопозиц. знаки інформують учасників дорож. руху про постійно діючі чинники — геом. елементи плану доріг, характеристики штуч. споруд, розміщення пунктів сервісу тощо. Крім постійно діючих, на умови дорож. руху впливають і тимчас. чинники — зміна умов руху протягом доби, пов'язана зі зміною погод. умов, виникнення заторів, зміна природ. освітленості через метеорол. умови та ін. Оперативно керувати характеристиками руху в таких умовах допомагають багатопозиц. знаки зі змін. інформацією. Вони можуть працювати в автомат. режимі або під дистанц. керівництвом диспетчера. За способом освітленості розрізняють знаки із внутр. (об'ємні) та зовн. (плоскі) освітленням. До перших відносять знаки, які мають встановлені у корпусі електр. джерела світла та розсіювачі для рівномір. освітлення поверхні (у зв'язку з цим мають об'єм. вигляд). На замських дорогах, як правило, застосовують плоскі Д. з., покриті спец. плівкою, що відбиває світло, для покращення видимості у темну пору доби при освітленні автомоб. фарами. Такі знаки встановлюють на ділянках доріг без стаціонар. освітлення, об'ємні — на ділянках доріг зі стаціонар. освітленням. Видимість Д. з. у світлий і темний час доби, правильне їх застосування мають знач. вплив на безпеку руху та попередження виникнення дорожньо-транспорт. пригод.

Рекомендована література

1. Хомяк Я. В., Гончаренко Ф. П., Копилевич С. Л. Инженерное оборудование автомобильных дорог. Москва, 1990.

Т. В. Бондар

Бібліографічний опис:

Дорожні знаки / Т. В. Бондар // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20973>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).